

TREI

Cum să te porți
cu copiii tăi
deveniți adulți

Gail Parent și Susan Ende

Traducere din engleză de Adina Ihora

Cuprins

Mulțumiri	9
Introducere	11
Capitolul întâi. Banii	15
Capitolul al doilea. Anii de facultate	59
Capitolul al treilea. Tinerii adulți: aranjamente locative	98
Capitolul al patrulea. Munca	122
Capitolul al cincilea. Relațiile romantice	149
Capitolul al șaselea. Ritualurile de familie	181
Capitolul al șaptelea. Căsătoria	217
Capitolul al optulea. Rudele prin alianță	247
Capitolul al nouălea. Nepoții	268
Capitolul al zecelea. Divorțul	297
Capitolul al unsprezecelea. Îmbătrânirea și boala	323
În încheiere	347

Mulțumiri

Gail le mulțumește copiilor săi Kevin și Gregory Parent, precum și asistentului ei Myles Gullette. Îi adresează, de asemenea, un imens „mulțumesc“ mamei sale.

Susan le mulțumește lui Adam și Dana pentru că sunt niște copii adulți minunați și lui Richard pentru că a fost atât de frumos să împartă cu el bucuria de a-i crește.

Din partea ambelor autoare, mulțumiri colectivului de la Penguin și în mod deosebit minunatei noastre redactoare Meghan Stevenson; le adresăm aceleași mulțumiri lui Steve Fisher și Alice Martell, care au făcut posibilă apariția acestei cărți.

Introducere

Ar fi bine să-i împrumutați bani fiului vostru? Îi plătiți asigurarea medicală atunci când el nu-și poate permite acest lucru? Aveți curajul să vă exprimați opinia privind modul în care copilul vostru își crește propriul copil? Când copilul vostru adult are probleme și nu-și poate permite să angajeze un avocat, îi angajați dumneavoastră unul? Ce se întâmplă atunci când fiul vostru gay și partenerul lui de viață adoptă un copil mic, după care partenerul îi părăsește pe amândoi? Dar atunci când fiica voastră este pe cale să devină obeză? Părinții au un milion de întrebări despre relațiile cu copiii lor adulți. Până acum existau foarte puține răspunsuri. Cartea aceasta, însă, vă va arăta cum să vă înțelegeți cu copiii voștri după ce aceștia au crescut și, mai departe, pe tot parcursul vieții lor, ajutându-i să devină adulți puternici și independenți.

Ideea de a scrie această carte ne-a venit într-o excursie în străinătate în care am fost împreună cu soții noștri. Bărbații au savurat peisajul, iar noi, femeile, am vorbit despre copiii noștri pe tot parcursul vizitării celor șapte țări. Din moment ce am ratat peisajul, am cumpărat cărți poștale. Ne-am fi dorit să fi existat un ghid pentru părinții ca noi, așa că ne-am hotărât să scriem noi unul. Așa a luat naștere *Cum să te porți cu copiii tăi deveniți adulți*.

Stabilirea formatului cel mai potrivit pentru această carte a fost partea cea mai laborioasă a procesului de creație. Am încercat să răspundem amândouă la aceleași întrebări, dar nu a mers. Gail înclina mai mult către sfaturile practice, iar o mulțime dintre acestea erau ale mamei ei. Ca autoare de scheciuri umoristice, dorea să presare prin carte și câteva poante. Răspunsurile lui

Susan erau serioase și bazate pe psihologie. Cunoștea problemele de comportament care se ascundeau în spatele fiecărei întrebări. Atunci am decis să răspundem separat la întrebări și așa a mers. De cele mai multe ori, am căzut de acord. Alteori nu, însă toate răspunsurile sunt prezentate din două perspective diferite.

De unde am cules întrebările? De peste tot. Am început din apropierea casei, strângând întrebări de la prieteni și rude. Aceștia le-au spus prietenilor și rudelor lor, care au luat legătura cu noi, până când, la un moment dat, am început să primim întrebări de la persoane necunoscute. În ziua în care am auzit că prietenul prietenului prietenului ne urmase sfaturile cu succes, am știut că eram pe calea cea bună.

Este interesant, amuzant și frustrant totodată să scrii o carte. Odată ce am început, însă, ne-am concentrat asupra obiectivului pe care ni-l propusesem. Am dorit ca oamenii să înțeleagă natura fenomenului și să înceteze să se mai poarte cu ezitări cu copiii lor adulți. Știam amândouă că era adevărat ceea ce învățase Gail de la mama sa: „Copii mici — probleme mici; copii mari — probleme mari“. Am dorit să ajutăm cititorii să se descurce cu problemele mari, fără însă a le cauza ei înșiși.

Când copiii sunt mici, îi hrănim și îi îmbrăcăm. După ce mai cresc, ne așteptăm să se hrănească și să se îmbrace singuri. Îi învățăm să meargă pe bicicletă, iar mai târziu să conducă mașina, pentru a fi capabili să se îndepărteze din ce în ce mai mult de noi din proprie voință. Ne asigurăm că și-au însușit deprinderile necesare și cunosc regulile de circulație înainte de a-i trimite să se obișnuiască să se deplaseze singuri, fără a mai depinde de noi. Suntem îngrijorați, dar le permitem totuși să plece.

Ar trebui să procedăm în același fel — mai ales în ceea ce privește banii — și după ce copiii noștri au devenit adulți. Banii reprezintă moneda de schimb a vieții adulte. La absolvirea facultății, un copil ar trebui deja să se descurce cu planificarea bugetului, proiectele financiare, amânarea recompensei, munca, cheltuirea banilor cu prudență și economisirea lor pentru zile negre.

Facultatea este o perioadă propice pentru practicarea acestor deprinderi. N-ar trebui să le trimitem bani la cerere sau să le sărim în ajutor când se află la strâmtoare. Este un domeniu pe care părinții îl neglijează uneori, atunci când se ocupă de creșterea copiilor adulți. Copiii noștri nu pot deveni independenți decât dacă se întrețin singuri, iar pentru aceasta trebuie să stăpânească deprinderile necesare.

În aceeași ordine de idei, copiii nu sunt cu adevărat independenți decât dacă trăiesc pe cont propriu. Dacă locuiesc la noi sau în camera de oaspeți, nu înseamnă că duc o viață independentă. A trăi pe cont propriu reprezintă un stadiu de dezvoltare, ca și conducerea mașinii. Trebuie să ne pregătim copiii să trăiască pe cont propriu după ce-și termină studiile și chiar să ne așteptăm la acest lucru. Este o parte din ceea ce părinții își învață copilul să facă. Copilul își poate exersa această aptitudine în timpul facultății, când, de regulă, noi continuăm să-i achitam cheltuielile.

Când copiii au devenit adulți, este cazul să reevaluăm și să redefinim relația cu ei. Trebuie să-i tratăm ca pe niște adulți și să ne așteptăm din partea lor să se comporte ca atare. Când copiii noștri au devenit independenți, nu mai deținem controlul asupra lor. Copiii independenți pot lua singuri decizii cu privire la viața lor, banii lor și la persoanele pe care le aleg drept prieteni sau de care se atașează afectiv.

Trebuie, de asemenea, să ne împăcăm cu ideea că, atunci când copiii noștri devin adulți, configurația familiei se schimbă. Ei nu mai locuiesc cu noi, iar noi nu mai suntem persoanele cele mai importante din viața lor. Au propria viață, care, pentru ei, este mai importantă decât familia lor.

Noi și copiii noștri adulți trăim vieți separate. Copilul nostru s-a îmbarcat în călătoria vieții sale, o călătorie diferită de a noastră. Ea l-ar putea face să se stabilească în alt stat și să aibă un stil de viață diferit de al nostru. Copilul adult are propria sa personalitate și nu este o extensie a mamei și a tatălui.

Deși i-am insuflat valorile noastre, pentru a fi cu adevărat separat de noi, copilul trebuie să-și dezvolte propriul sistem de valori. Acesta din urmă nu va fi influențat doar de noi, ci și de colegii săi de generație, de lecturi și de gândirea proprie. Așa se face că valorile copilului nostru pot să difere sub numeroase aspecte de ale noastre. Trebuie să recunoaștem aceste deosebiri și să le acceptăm, chiar dacă nu ne plac sau nu le admirăm. În caz contrar, relația dintre noi și copilul nostru s-ar putea destrăma.

Când am răspuns la întrebările din această carte, obiectivul nostru principal a fost să îndrumăm părinții în luarea unor decizii care să încurajeze independența copilului lor. Este mult prea ușor ca, din obișnuință, să reacționăm la o problemă de moment fără să luăm în considerare consecințele acțiunilor noastre pe termen lung. Cu excepția cazului în care ne arde casa și trebuie să reacționăm pe loc sunând la 112, este bine să ne cântărim deciziile înainte de a le lua. Încurajarea independenței copilului ar trebui să fie obiectivul nostru permanent, iar deciziile pe care le luăm ar fi bine să-l aibă încontinuu în vedere.

Noi, asemenea multor altor părinți, am crezut că, după ce copiii pleacă din casa părintească, perioada de creștere și educare a lor a luat sfârșit. Am aflat însă destul de repede că ne înșelaserăm. *Cum să te porți cu copiii tăi deveniți adulți* este menită să vă vină în ajutor. Această carte răspunde la întrebările pe care majoritatea părinților nu și-au închipuit niciodată că va trebui să le pună.

Capitolul întâi

Banii

Banii sunt o temă majoră atunci când vorbim despre copiii adulți. Întrebarea dacă mama și tata ar trebui să plătească pentru un lucru sau altul pentru copiii lor adulți apare foarte des. Este tentant să preferăm să nu ne gândim la bani până când suntem nevoiți s-o facem, iar apoi să luăm decizia cea mai comodă și să sperăm că totul va fi bine. Acesta nu este însă și modul cel mai matur de tratare a subiectului banilor. O modalitate mai bună ar fi aceea de a urma câteva principii călăuzitoare pentru deciziile pe care le luăm în privința banilor, care să-i ajute pe copiii noștri să devină adulți cu o gândire financiară matură.

Pentru început, este bine să știm că un copil dependent nu-trește întotdeauna sentimente ambivalente față de persoana de care depinde. Ca părinți, am putea gândi că, dacă îi oferim copilului lucrurile de care are nevoie și-l facem să depindă de noi, acesta se va simți în siguranță. Dependența înseamnă însă *nesiguranță*, fiindcă cel de care depinzi deține controlul asupra propriului tău destin. A fi dependent înseamnă a nu fi liber. Iată de ce dependența dă întotdeauna naștere la resentimente.

Părinții ar trebui să-și dorească independența copilului lor. Adevărul este că nimeni nu este cu adevărat independent decât dacă este independent financiar. Capacitatea de a te întreține singur duce la creșterea stimei de sine și a încrederii în propria persoană. Faptul de a ști că, orice s-ar întâmpla, poți avea grijă de tine induce siguranță.

Năzuința unui părinte ar trebui să fie independența financiară a propriului copil. Chiar dacă suntem cu totul de acord cu

acest precept, ne putem încurca puțin la punerea sa în practică. Capcana în care poate cădea copilul este ca asigurarea nevoilor sale financiare să i se pară ceva familiar și atrăgător. Să fii lăsat să te descurci de unul singur poate să fie înspăimântător. De ce să nu optăm, atunci, pentru ceva cunoscut în loc de ceva necunoscut? De ce să nu ne ținem strâns de baierile pungii mamei și a tatălui? Deși copilul adult poate să manifeste, în aparență, o tendință sănătoasă spre autonomie financiară, el poate nutri, de asemenea, dorința secretă ca părinții să aibă grijă de el. Trebuie să ne amintim însă că baierile pungii, asemenea cordonului ombilical, trebuie tăiate. Din moment ce punga ne aparține, tot nouă ne revine și operațiunea secționării.

Capcana în care putem cădea noi, părinții, este ideea fantezistă că, atât timp cât copilul va avea nevoie de banii noștri, ne va iubi și ne va fi recunoscător. În realitate, situația stă exact pe dos. Părintele care oferă bani reprezintă pentru copil o sursă de jenă și de neîncredere în sine pentru copil. De fapt, aici avem de-a face cu un cerc vicios: copilul nu are încredere în el însuși și se întoarce la starea de dependență, iar dependența alimentează insecuritatea și anxietatea... și iată cum roata se întoarce.

În al doilea rând, distincția între banii părinților și cei ai copilului adult ar trebui să fie foarte clară. Copiii nu pot dispune de banii mamei și ai tatălui lor. Nu sunt nici măcar îndreptățiți să-i moștenească. Părinții au dreptul să facă orice doresc cu banii lor. Tot astfel, părinții nu pot dispune de banii copilului. Părinții nu au dreptul să-și cheltuiască toți banii, fie și în favoarea copilului lor, pentru ca apoi să se aștepte ca acesta să-i întrețină. În aceeași ordine de idei, copiii nu sunt îndrituiți să le spună părinților cum să-și cheltuiască banii, tot așa cum părinții nu sunt chemați să le spună copiilor cum să și-i cheltuiască pe ai lor.

În al treilea rând, planurile noastre de perspectivă referitoare la bani ar trebui să fie făcute cunoscute. Dacă părinții își propun să plătească studiile universitare ale copilului lor, ei ar trebui să-i comunice acest lucru. Dacă însă nu sunt în măsură

sau nu doresc să facă acest lucru, ar trebui să-i dezvăluie copilului marjele financiare în care își propun să se încadreze — în situația în care doresc o astfel de implicare —, așteptându-se ca și copilul să răspundă acestor limitări — luându-și, de exemplu, o slujbă în anii terminali de liceu sau pe durata facultății. Același lucru este valabil pentru nunți. Să faci datorii, ca părinte, pentru achitarea cheltuielilor de nuntă ale copilului este un gest iresponsabil.

Cum procedați însă dacă totuși doriți să-i dați niște bani copilului vostru? Cel mai bine este să i-i oferiți sub formă de cadou, nu de împrumut. Copiii care au nevoie de bani este puțin probabil să poată achita un împrumut. Ține de natura umană să fim îngrijorați în privința unui împrumut pe care nu-l putem înapoia și să preferăm să ne distanțăm de persoana căreia îi datorăm banii respectivi. Tot atât de important de reținut este că părinții nu trebuie să le ofere copiilor ceva ce depășește resursele lor materiale.

Părinții este bine să fie atenți să nu folosească banii ca pe un instrument de control. Ei n-ar trebui să dorească să-și controleze copiii adulți și n-ar trebui să utilizeze banii în acest scop. De aceea, un cadou în bani este mai bun decât un împrumut. Dacă mama și tatăl îi împrumută copilului bani să-și cumpere o mașină, este foarte probabil să dorească să aibă un cuvânt de spus în alegerea ei și să se supere atunci când acesta nu optează pentru o achiziție prudentă. Și încă ceva foarte important, părinții n-ar trebui să-i permită copilului lor să încerce să-i manipuleze prin intermediul banilor sau, mult mai probabil, pretextând lipsa acestora. Doar pentru că nu și-a găsit încă slujba viselor lui, nu înseamnă că părinții sunt obligați să-l întrețină.

În încheiere, este bine ca părinții să fie atenți să nu confunde iubirea cu banii. Iubirea pe care i-o purtăm copilului nostru ar trebui să ne motiveze să-l ajutăm să devină independent, ceea ce înseamnă, uneori, că lucrul cel mai bun pe care-l putem face pentru el este să nu-i dăm niciun sfanț.

SCAPAȚI-MĂ DE FIU-MEU

Dragă Gail, dragă Susan,

Sunt proprietarul unei afaceri cu mobilă, destul de înfloritoare, pe care am preluat-o de la tatăl meu. Vindem marfă de bună calitate și mă bucur că avem relații apropiate cu clienții din comunitatea noastră. Fiul meu Malcolm a absolvit un program MBA și a lucrat câțiva ani la o mare companie. Acum m-a rugat să-l angajez la mine. Este de părere că ar trebui să ne extindem, să cumpărăm marfă de pe piețele asiatice, mai ieftine, și să dezvoltăm, în cele din urmă, un lanț de magazine.

Ca tată, cum aș putea să-l refuz? Propriul meu tată m-a luat să lucrez cu el; pot să nu fac același lucru pentru fiul meu? Are calificarea necesară, nici vorbă: MBA-ul și ceva experiență în afaceri. Numai că eu am început să sufăr de insomnii și mi s-a reactivat ulcerul, de când mi-a făcut propunerea asta. Nu-mi place ideea că viața mea se va schimba în asemenea măsură. Soția îmi spune că singura problemă o constituie teama mea și ideea că trecem printr-o perioadă de criză economică; este de părere că îi datorez fiului meu acest lucru.

Cyrus

Dragă Cyrus suferind de ulcer,

Tatăl tău ți-a lăsat ție afacerea lui. La rândul tău, i-o poți lăsa moștenire fiului tău. Nu te obligă însă nimeni să-l lași s-o întoarcă cu fondul în sus cât timp ești în viață. În momentul de față, afacerea ta pare prosperă. Malcolm poate să fi absolvit un program MBA, dar încă nu-și dă seama că mai mare nu înseamnă neapărat mai bun. Poate că tu nu ai studii la fel de avansate ca el, dar cu siguranță te pricepi să-ți conduci afacerea și cândva nu aveai probleme nici cu somnul.

Ia-o încet. Tu și fiul tău vă aflați în stadii diferite de viață. El este dispus să-și asume riscuri. Tu, nu. E firesc. Îmi place firescul.

Gail, care desfășoară activități independente

Gail, părinții au obligația de a-și crește copiii până când aceștia împlinesc vârsta legală la care devin independenți. Părinții nu sunt nici măcar obligați să le plătească studiile, deși mulți o fac, considerând lucrul acesta o investiție în viitorul propriului copil. Părinții nu sunt în niciun fel obligați să le asigure un job copiilor lor, indiferent de nivelul de calificare al acestora. Tot astfel, deși un părinte ar putea dori ca un copil de-al său să se alătore afacerii de familie, acesta nu este obligat să accepte acest lucru.

Ceea au făcut părinții noștri pentru noi nu ne constrânge să acționăm în mod similar față de copiii noștri. Fiecare adult trebuie să ia decizii pentru sine, deoarece fiecare situație este diferită de o alta.

Dacă Cyrus nu dorește să-și schimbe viața pentru a da curs ambiției fiului său, atunci nimic nu-l obligă la asta. Malcolm are și alte opțiuni, iar, dacă este priceput în afaceri, va reuși, cu siguranță, să-și creeze una doar a sa.

Susan

PATRIARHUL

Dragă Gail, dragă Susan,

Luăm frecvent masa în oraș cu fiica mea și ginerele meu, iar soțul meu achită de fiecare dată consumația. Nici ginerele, nici fiica mea nu se oferă vreodată să o facă. Soțul meu spune că ne putem permite, așa că nu e ceva rău în asta, iar lui îi face plăcere să joace rolul patriarhului. În ceea ce mă privește, nu mă simt bine când ieșim în lume cu adulți pe care-i tratăm ca pe niște copii. Cine are dreptate?

Robin

Ai dreptate, Robin... și la ce-ți folosește asta?

Soțul tău dorește să păstreze respectul lor și să exercite un oarecare control. Tu însă ce-ți propui? Să încerci să-l schimbi sau să te certți cu el? Patriarhul rămâne patriarh și tu te-ai ales cu el. În

unele familii, părinții sunt Moș Crăciun pentru copiii lor o viață întreagă. Este cu adevărat nociv doar atunci când copiii se așteaptă de la părinții lor la mai mult decât o masă plătită la restaurant.

Eu consider că nu pot să le fac tot timpul cumpărăturile copiilor mei sau să achit ratele pe care le datorează, dar nu mă deranjează să fie invitații mei la un restaurant bun. Și eu mă fac vinovată de achitarea consumației de fiecare dată când ies cu ei în oraș.

Te rog să-mi scrii din nou ca să mă lămurești ce înțelegi, de fapt, prin „ceva rău în asta“. A fi considerat slab de înger sau slab de minte?

Gail, căreia îi place să-și invite copiii la restaurant

Să știi, Gail, că aici nu sunt de aceeași părere cu tine. Când copiii noștri devin adulți, ar trebui să-i tratăm ca atare, ca pe niște adulți asemenea nouă. Este nevoie să ne schimbăm comportamentul. Părinții care s-au obișnuit să achite notele de plată ale copiilor lor se pot simți bine procedând în felul acesta, dar acest sprijin continuu nu contribuie cu nimic la stima de sine a copilului și nici la sentimentul de a fi devenit, în fine, egalul părinților săi.

Este timpul ca patriarhul să renunțe la rolul său și să-și lase copiii să guste puțin din sentimentul deținerii puterii adultului. Puterea personală a părinților n-ar trebui să fie dată de autoritatea exercitată asupra propriilor copii. Părinții n-ar trebui să aibă impresia că-și pierd o parte din autoritate dacă le permit copiilor adulți să-și manifeste, la rândul lor, puterea personală.

Se înțelege de la sine că părinții le pot oferi copiilor lor o masă la restaurant din când în când, dar regulile de politețe cer ca adulții să împartă nota de plată între ei sau să o achite alternativ.

Apropo, Gail, dacă la jocul de baschet lovești brațul unui jucător, dar el înscrie totuși un coș, asta nu se poate numi greșeală pentru că nu i-ai făcut niciun rău jucătorului. Deci, dacă nu e niciun rău, nu e nicio greșeală.

Susan

DILEMA MARGARETEI

Dragă Gail, dragă Susan,

Am o situație financiară foarte bună. Fiica mea de patruzeci și cinci de ani, Patricia, câștigă bine și are, la rândul ei, doi copii. Viitorul ei fost soț stătea acasă și avea grijă de copii. Acum, când divorțează, pretinde o pensie alimentară generoasă și custodia copiilor. Dat fiind aranjamentul lor anterior, are șanse să le obțină pe amândouă.

Onorariile pe care le are de achitat fiica mea pentru acest proces sunt uriașe și îi depășesc resursele. I-am oferit bani, dar ea refuză să-i accepte: spune că mai curând și-ar vinde casa. N-o înțeleg. Banii pe care doresc să i-i ofer i-ar moșteni, oricum, mai târziu. De ce nu i-ar lua acum? Ce să fac să-i vină mintea la cap?

Margaret

Margaret, mamă zănatică,

Ce să faci să-i vină ei mintea la cap? Întrebarea este cum te pot face eu să-ți vii în fire. Fiica ta este o persoană adultă și ea este conștientă de asta. De aceea refuză să ia bani de la tine. Dacă-și vinde casa și se mută într-un apartament, va sosi și momentul în care nu va mai avea de achitat onorarii și-și va putea cumpăra altă casă, din moment ce câștigă bine.

Încă de la vârsta de douăzeci și unu de ani a început să-mi fie jenă să mai accept bani de la părinții mei. Fiica ta are patruzeci și cinci. Probabil că și ea se jenează. Îmi place de Patricia. Las-o să-și păstreze mândria intactă.

Gail, care nu a acceptat bani de la părinții ei, dar care plângea cu ușurință chiar și la cincizeci de ani

Fiica Margaretei trece printr-o situație stresantă din ce în ce mai des întâlnită în zilele noastre. Unele femei plătesc, în prezent, pensii alimentare, iar asta se întâmplă pentru că ele câștigă mai bine decât soții lor.